

cia kao da je bio svjestan posebne odgovornosti s obzirom na popularnost ovog djela, nastojeći da i njegova interpretacija bude na dostojnoj razini. U dobrim tempima, smireno i lijepim tonom, u duhu akademске solidnosti, mladi je umjetnik dao ostvarenje koje je bilo uravnoteženo, stilski čisto i tehnički na visini, što se posebno osjetilo u kadencama pri kraju svakog stavka. Iako je cijeli koncert djelovao u cjelini doradeno, individualne značajke solista najviše su došle do izražaja u trećem stavku, po čemu je ovaj dio i najsamostaljniji u izrazu, u odnosu na subjektivno doživljavanje i pristup Beethovenu. Toplo i srdačno pozdravljen od brojnih slušatelja, mladi je umjetnik dodao Bachovu »Sarabande«.

Drugi dio koncerta predstavio je Stanka Šepića kao dirigenta koji posjeduje unutarnji žar spojen u tehničkim znanjem, iz čega rezultira jasnoća misli. To se očitovalo u ljepoti fraziranja, nastojanjem za što boljim izjednačavanjem instrumentalnih odnosa, te poletnim muziciranjem u čemu je uvijek bila i doza razumske kontrole da se ne udalji iz stila značajnog za klasicizam, iako upravo u ovom djelu, s obzirom na izvjesno isticanje tzv. »dionizijskog reda«, postoji opasnost da se i nehotice izide iz tog kolosijeka. Promatrajući izvedbu u cjelini, isključujući pri tom neke pojedinosti koje se uvijek mogu potkrasti, bilo je to zanosno muziciranje u duhu stvaralačke radosti koje može služiti na čast i dirigentu i riječkim simfoničarima.

V. F.

Perspektive Riječke Opere u 1972/73

Riječka opera nalazi se ove sezone pred vrlo ozbiljnim zadacima, jer mora iseliti iz stare zgrade u kojoj počinju radovi na restauraciji. Iako je zgrada »Nebodera« pretvorena u vrlo prijatan prostor za kazališne i koncertne izvedbe, ipak je sve to prilično skućeno za normalno odvijanje rada jedne kazališne kuće u kojoj djeluju dvije Drame i Opera s Baletom. Međutim, uza sve to stalno se traže najpovoljnija rješenja za rad posebno kod pokusa pa, prema dosadašnjem stanju stvari, postoje opravdane nade da će se uza sve teškoće naći mogućnosti za djelatnost svih grana kazališne kuće. Računajući na sve okolnosti Opera je pripremila repertoar u kome je išla po načelu »za svakog ponešto«. Kao prva predstava predviđeno je baletno veče, koje bi obuhvaćalo dva baleta: »Sedam smrtnih grijeha« Kurta Weilla i »Verdiana« na glazbu iz Verdijevih opernih baleta.

Time se riječkim posjetiocima predstavlja jedno osebujno moderno baletno djelo uz jedno, na neki način, klasično, kome je autor Zvonimir Tajzl i čime je on postigao velike uspjehe u Njemačkoj gdje je i bila praezvedba. Nakon dugog vremena bit će izvedena obnovljena popularna Donizettijeva opera »Ljubavni napitak« koja je osobito pogodna za popularizaciju operne umjetnosti kod mladih, odnosno kod Muzičke omladine. I poznata Puccinijeva »Tosca« doživljava nakon duljeg vremena svoju potpunu obnovu, a s tim djelom Riječka Opera gostuje u drugoj polovici sezone u Luxemburgu, što je treće gostovanje naše

Opere u tom gradu. Da bi se zadovoljili i oni koji vole modernu zabavu, bit će izveden musical »Moja draga Lady« — (»My fair Lady«). — Uz ove premijere ostaju i nadalje na rasporedu najuspjelija djela iz prošle sezone, a iz svega toga složiti će se repertoar i za »Riječko ljeto 1973«.

Simfonijski orkestar Narodnog kazališta »Ivan Zajc« ostaje i dalje vjeran svojoj tradiciji koncertne djelatnosti, pa će u tom smislu biti održano i šest simfonijskih koncerata uz jedan oratorijski, na kome će biti izveden znameniti »Requiem« Johannes Brahmsa. Uz stalne dirigente riječke Opere kao gosti će nastupiti Boris Papandopulo, Carlo Zecchi, te braća Dešpalj (Pavle-dirigent, Maja-violinistica i Walter-violončelist). Uz naše umjetnike soliste nastupit će i dva sovjetska i jedan talijanski, a koncertni repertoar bit će tako sastavljen da uz standardna djela pruži i neka nova koja proširuju vidike u glazbenu umjetnost.

Da bi se kazališni život u našem gradu ponovo uhodao, kako je to bilo u prijašnjoj stalnoj kući, bit će uvedene preplate, o čemu će naši građani biti na vrijeme obaviješteni. Riječka opera će također nastojati da »umjetnička tržišta« u Sibeniku, Zadru, Puli i drugdje također zadrži, kao što je to uspjela u inozemstvu s Luxemburgom, a uskoro se prvi put predstavlja u Španjolskoj s jednim duljim gostovanjem. Dakle, unatoč skućenosti i ne baš povoljnim uvjetima za normalan rad, Narodno kazalište »Ivan Zajc« se zaista iskreno trudi da nova sezona proteče u najboljem redu, koristeći se prilično bogatim iskustvima stečenim nakon zatvaranja stare zgrade.

V. Fajdetic

VIJESTI IZ SLOVENIJE

Otkrivanje spomen-ploče skladatelju STANKU PREMRLU

U nedjelju 4. lipnja otkrivena je u Podnanosu (Šentvid pri Vipavi) spomen-ploča na rodnoj kući slovenskog crkvenog skladatelja, ravnatelja Orguljaške škole, orguljaša prvostolne crkve u Ljubljani, urednika lista »Crkveni glazbenik«, virtuozna na orguljama i profesora orgulja i teorije na Glazbenoj akademiji u Ljubljani, Stanka Premrila. Svečanosti je prisustvovao veliki broj ljudi, od kojih su mnogi došli s raznih strana. Među njima su bili brojni primorski kulturni radnici, svećenici, bivši Premrlovi učenici i pjevači. Nekadašnji Premrlov pjevač August Berlot ocrtao je skladateljev životni put i rad. U ime Glazbene akademije iz Ljubljane pred spomen-ploču položio je vijenac dr. Danilo Švara, koji je u sadržajnom govoru ocrtao značaj Stanka Premrila kao čovjeka, umjetnika

i pedagoga. Svečanost je oživio nastup triju zborova koji su izveli većim djelom Premrlove crkvene i svjetovne skladbe.

Festival slovenske crkvene glazbe u Cerkljama na Gorenjskom

Dne 11. lipnja ove god. održao se u Cerkljama na Gorenjskom već peti festival slovenske crkvene glazbe. Nastupilo je sedam zborova: 2 zbora iz Ptuja (minoritski mješoviti pjevački zbor i komorni zbor »Juventus Seraphica«); nadalje pjevački zborovi iz Cerklja i Ihana, zbor ljubljanskih bogoslova »Stanko Premrl«, akademski pjevački zbor »Sv. Cecilija« i 45 orguljaša i orguljašica iz čitave ljubljanske nadbiskupije, koji su ove zime posjećivali pjevački i orguljaški tečaj u Ljubljani. Prije podne je pjevao za vrijeme mise pjevački zbor sv. Cirila i Metoda iz Ljubljane. — Kri-

tilka je istaknula pozitivne i negativne strane tog nastupa. Pozitivno je prije svega to što je kvaliteta izvedbe bila na višem stupnju nego prijašnjih godina. Ali od zbora koji broji svega 21 pjevača ne možemo očekivati pjevanje, kao od zbora koji broji 60 pjevača i ima redovne pjevačke probe, a pjevači su mu većim djelom glazbeno obrazovani. — Kao negativno kritika je spomenula to što je ove godine nastupilo samo 7 zborova, dok ih je prije dvije godine bilo 11. Također su se ove godine izvodile skladbe samo 16 slovenskih skladatelja, dok su godine 1970. bila zastupana 24 skladatelja. Gledajući s te strane, ovogodišnji festival nije zadovoljio. Ubuduće trebat će oduševiti za suradnju veći broj zborova, po mogućnosti i iz drugih krajeva. Izbor skladbi trebao bi biti što raznovrsniji. Pozitivno je i veliko zanimanje ljudi za takve nastupe, tako da je crkva svake godine puna.

Koncerti na orguljama u ljubljanskoj prvostolnoj crkvi

Koncem lipnja održan je u prvostolnoj crkvi u Ljubljani koncert duhačkog kvinteta iz Praga i orguljaša Jirija Ropka. Kvintet, koji se obično sastoji od duhačkih instrumenata i roga, nastupio je ovaj puta u sastavu: dvije trube, dvije pozaune i rog. Praški su se glazbenici predstavili s izvrsnim repertoarom glazbe iz 16, 17. i 18. st. i s nekoliko skladbi starih čeških majstora. 10. kolovoza priredio je bečki virtuoz na orguljama Hans Haselböck, koncert u prvostolnoj crkvi. Izvodio je skladbe Buxtehudea, Böhma, Messiaena, Alaina i Franccka. Haselböck virtuozno vlada orguljama, napose mu je dobra registracija. Veseli nas da se publika, napose mladež, zanima za koncerte na orguljama i svaki puta napuni crkvu gotovo do posljednjeg mjesta. — Malo iza toga, 25. kolovoza, priredio je koncert na orguljama i Hubert Bergant, profesor orgulja na Glazbenoj akademiji u Ljubljani. Izvodio je isključivo skladbe J. S. Bacha. Bergant u tehničkom i umjetničkom pogledu izvrsno vlada orguljama. Ujedno smo na tom koncertu primjetili neuobičajeno veliki broj mladeži. Reklo bi se da koncerti na orguljama postaju moda koja privlači mladež.

Dijamantni jubilej orguljaša i skladatelja Antuna Jobsta

Već 60 godina djeluje u Žirima na Gorenjskom Antun Jobst kao orguljaš, skladatelj i učitelj glazbe. Antun Jobst rođen je 1894. u Koruškoj u Ziljskoj dolini. Otac mu je bio orguljaš. Nije mu bilo ni 16 godina kad je došao u Ljublanu u orguljašku školu, gdje je ravnatelj Stanko Premrl ubrzo otkrio njegov talenat. Orguljašku školu, koja obično traje 3 godine. Jobst je završio u dvije godine i odmah zatim stupio u službu kao orguljaš u Žirima. To je bila njegova prva i do danas jedina služba. Casopis »Crkveni glazbenik«, koji je iza rata prestao izlaziti, počeo je malo nakon toga objavljivati Jobstove orguljske i vokalne skladbe koje se odlikuju bogatom harmonijom i velikom melodijskom domišljatošću. Jobst je napisao preko 200 crkvenih i više od 80 svjetovnih skladbi. Prigodom Jobstovog dijamantnog jubileja održao je 20. kolovoza pomoćni biskup dr. Stanko Lenič službu Božju. Tom je prilikom govorio o skladateljevom životu i radu. Na koru je zbor od preko sto pjevača iz bliže okolice pjevao najvećim dijelom Jobstove skladbe. Na orguljama je svirao i dirigirao sam slavljenu. Jobstu želimo da bi i u buduće svojim skladbama obogaćivao slovensku crkveno-glazbenu literaturu.

Matija Tomc

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

Koncert na renoviranim orguljama u bazilici Sv. Krunice u Lurdu

Jedan od najviše očekivanih koncerata na orguljama uskrsnog festivala bio je koncert orguljaša crkve Notre-Dame u Parizu Petra Cochereaua prigodom svečane inauguracije nanovo popravljenih orgulja u bazilici Sv. Krunice u Lurdu.

Orgulje je izradio 1896 g. francuski graditelj A. Cavaille-Coll (1811—1899), bez sumnje jedan od najvećih francuskih graditelja orgulja iz velikog klasičnog doba. Potomak je obitelji čiji su članovi u toku više generacija gradili orgulje. Popravak, koji je posljednjih godina postao nužno potreban, bio je povjeren španjolskoj radionici orgulja koja nam je dosada dala 53 instrumenta Pija X svetog, iako potpuno drugog stila, ali ipak odličnih instrumenata. Zahvaljujući velikoj pažnji i sposobnosti M. Ramona de Amezua i M. P. Chérona, nadglednika radova, i svih radnika radovi su uspješno obavljani. Popravak povijesnih orgulja uvijek je delikatan posao i zato su glazbenici s razumljivom nestrpljivošću očekivali konačni rezultat radova a prema tome i Cochereauov koncert.

Na programu koncerta nalazila se samo francuska glazba od 14. stoljeća do naših dana. Najprije je izvedena **suita anonimnih plesova** prepisanih za orgulje od vokalnih i instrumentalnih skladbi: kratki komadi s mnogo sinkopa i veoma različitih zvučnosti. S četiri izvataka »Suite du 2^e ton«: Plein-jeu, duo, Basse de cromometre i Caprice sur les grandes jeux od N. Clembaulta prelazimo direktno u XVIII. stoljeće. Na interpretaciju se mogu postaviti dvije primjedbe: — a) Akustika u bazilici Sv. Krunice nije ista kao u Notre-Dame u Parizu i zato nam se čini da je tempo, što ga je umjetnik iz Notre-Dame upotrijebio bio previše spor. — b) Što se tiče registara u suiti i u »Offertoire sur les grands-jeux« od F. Couperina, da se je pridržavao registrature što su je njihovi autori propisali, koncert bi mnogo dobio na jasnoći izražaja. Osim toga sjetimo se da su te skladbe napisane za instrumente bez pedala (ako ne i bez oktava ...), s iznijaniranim bojama, što se ne bi smjelo po miloj volji mijenjati itd. Naravno, kritizirati ovako velika umjetnika uvijek znači i mnogo riskirati, ali bez sumnje to nimalo neće umanjiti njegovu slavu a pridonijeti će da bolje ocijenimo njegovu interpretaciju C. Francka: Fantazija u a-molu, Cantabile i Pièce

Héroïque, prijatelja orguljara Cavaille-Colla. Ova djela značajnog skladatelja za orgulje pokazala su nam bogatstvo dobro uravnoteženih orgulja, s toplim i »ronds« bojama. To su zaista skladbe velikog mistika iz prošlog stoljeća (1822—1890), pred kojim nitko ne može ostatu ravnodušan.

Za završetak koncerta P. Cochereau je improvizirao jednu **simfoniju u četiri stavka**. Dvije teme su mu bile zadane: — 1) napjev »J' étais dans la joie« (Radovao sam se) od kanonika Lesbordesa i — 2) posljednji Aleluja iz mise uskrsnog vremena u ritmičkoj versiji sa 3/8. Brojni su slušatelji na svršetku koncerta govorili da nisu mogli prepoznati te dvije teme. Što se tiče prve teme to je i normalno: ona je bila jedva evocirana. Druga je tema bila obrađivana i varirana u više navrata a često i u molu. Bila bi to akrobacija držati istu temu u sva četiri različita stavka pa da slušatelji ne osjete: »to smo već čuli«. Orgulje su veoma dobro došle do izražaja, a neki registri koje Cochereau nije htio upotrebljavati prije, sada su u njegovoj improvizaciji davali mnogo više boje i zanimljivosti (na pr. vox humana, veoma pjesnički). Televizija je snimila treći stavak: Intermezzo, stavak kome je umjetnik uvijek znao dati »svoj« pečat. Na koncu, prije završne progresije, dao nam je još jednom čuti fraze drugih stavaka ali prijelazom iz d-mola u blistavi D-dur, iz tame u svjetlo. Bio je to koncert s neuobičajenim programom(s obzirom na druge koncerte orguljaša iz Notre-Dame u Parizu), veoma raznovrstan, koji nam je pokazao da su Cavaille-Collove orgulje u bazilici Sv. Krunice u Lurdu vješto popravljene i bez sumnje najbolji instrument čitavog ovog kraja. Nadamo se da će nam te orgulje i u buduće pribaviti mnogo radosti koncertima a posebno svojim ugodnim, veličanstvenim i uzvišenim zvukom za vrijeme sv. liturgije, i ako na žalost mnogi — pa i svećenici — »ne vide više koristi od orgulja u crkvi«. Mi ne diljemo to mišljenje. Tako smotra orgulja nedavno je promijenila ime: mjesto »renesansa orgulja« ona se sada zove »poznavanje orgulja«, jer »orguljama nije potreban 'preporod' — one žive«.

Dovoljno je prisustvovati orguljaškim koncertima u Parizu, Tulu, Varu i drugim mjestima Francuske i vidjeti koliko mladih prisustvuje tim koncertima. Mladi nisu ni najmanje protiv orgulja, naprotiv oni žale što se orgulje još više ne upotrebljavaju u liturgiji. Oni idu u Taizé slušati glazbu na